
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

אנתרופולוגיה של הגוף - 53117

תאריך עדכון אחרון 22-07-2017

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: סוציולוגיה ואנתרופולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר גילי המר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: gili.hammer@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ב', 9:30

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

בקורס זה נבחן את הגוף כישות חברתית-תרבותית המתעצבת במסגרת מוסדות חברתיים ובתהליכי כינון זהות חברתית. נבחן את הגוף כאתר של כוח והתנגדות, כמעוצב על ידי ומעצב אינטראקציות חברתיות וכאתר לסימון ערכים חברתיים. החלק הראשון של הקורס יניח תשתית תיאורטית כללית להתבוננות ובחינה אנתרופולוגית/סציוולוגית של הגוף. החלק השני יתמקד בגוף החושי. במסגרת זו, נקבל טעימה מהאופן בו אנתרופולוגיה של החושים מצביעה על הצורות בהן משפיעה התרבות על האופנים בה אנו רואים, שומעים, מריחים, טועמים וממשישים. בחלק זה נתמקד בבחינה אנתרופולוגית של חוויות חושיות, ובביקורת ופרשנות בנושאים כגון היררכיה של החושים, מקומה של הראייה בתרבות המערבית, ואלטרנטיביות מחקריות "רב-חושיות".

מטרות הקורס:

1. היכרות ראשונית עם תחום הידע אנתרופולוגיה של הגוף ושל החושים.
2. מפגש עם נושאים מרכזיים בחקר אנתרופולוגיה של הגוף ובחינתם לאור היבטים עיוניים, מתודולוגיים ואמפיריים רלוונטיים לתחום.
- 3- הבנה של הגוף דרך נקודת מבט תרבותית וכחלק משונות חברתית ומיקומו בהקשר תרבותי-היסטורי חברתי.
4. הקניית יכולת חשיבה ביקורתית ופרשנות של סוגיות גופניות וחושיות בחיים החברתיים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להכיר מושגים ורעיונות מרכזיים בתחום הידע אנתרופולוגיה של הגוף.
2. להבין את הגוף כקטגוריה חברתית ולמקם אותה בהקשר היסטורי-תרבותי ולצד קטגוריות זהות נוספות.
3. להתנסות ביישום תיאוריות מתחום אנתרופולוגיה של הגוף על מקרי מחקר אמפיריים.
4. להכיר מונחי יסוד בחקר הגוף החושי.
5. להבין, להסביר, לפרש ולנתח סוגיות עיוניות ומתודולוגיות בחקר אנתרופולוגיה של הגוף.
6. להתנסות בקריאה ביקורתית של טקסטים הנלמדים בכיתה ובכתיבה אקדמית.

דרישות נוכחות (%) :

90% מהשיעורים

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

אנתרופולוגיה של הגוף- רקע עיוני, גישות לחקר הגוף כישות חברתית, ביקורת פמיניסטית, גוף ואחרות חברתית, גוף בהקשר ישראלי, חושים כמציאות חברתית והיסטוריה תרבותית, מחקר בתרבות חזותית, מגדר ותרבות חזותית, ראייה ועיוורון, גוף חושים ומוגבלות, הגוף הנע, מתודולוגיה רב חושית.

חומר חובה לקריאה:

אלגזי, גדי. 2008. "הלכות הגוף וארגון החברה: תהליך הציוויליזציה של נורברט אליאס", בתוך: מאל, יוסי (עורך), זמנים חדשים: מחקרים בהיסטוריוגרפיה המודרנית. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 83-128.

כהן שבוט, שרה. 2008. "הגוף בגוף הפילוסופיה: על מרלו פונטי והשבתו של הגוף (הגרוטסקי) לפילוסופיה", בתוך: הגוף הגרוטסקי: עיון פילוסופי בבחטין, מרלו פונטי ואחרים. תל-אביב: רסלינג, עמ' 103-118.

כנען חגי. 2004. "מרלו פונטי: מה בין העין לרוח? מבוא", בתוך: מרלו פונטי, מוריס. העין והרוח. תל-אביב: רסלינג, עמ' 7-17.

מילס, שרה. 2005. "כוח ומוסדות" ו"שיח", בתוך: מישל פוקו. תל-אביב: רסלינג. עמ' 53-76, 77-92.

רגב, מוטי. 2011. "הון תרבותי ושדה הייצור התרבותי: עבודתו של פייר בורדייה", בתוך: סוציולוגיה של התרבות: מבוא כללי. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 275-289.

וולף, נעמי. 2004. "מיתוס היופי", בתוך: מיתוס היופי: על השימוש בייצוגים של יופי נגד נשים. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, עמ' 18-26.

סטולר אן לורה. 2008. "עלבונות מיניים וגבולות גזעיים: כשירות תרבותית והסכנות הטמונות בנישואי תערובת", בתוך שנהב יהודה ויונה יוסי (עורכים) גזענות בישראל, ואן ליר/הקיבוץ המאוחד.

פנון, פרנץ. 2004. עור שחור, מסכות לבנות. מצרפתית: תמר קפלנסקי. תל אביב: ספרית מעריב.

סיגל גולדין. 2002. "אנורקסיה בישראל או 'אנורקסיה ישראלית'? כמה הערות על 'תסמונת תלוית תרבות' בהקשר גלוקלי", סוציולוגיה ישראלית ד(1). עמ' 105-141.

וייס, מאירה. 2008. הגוף הנבחר: הפוליטיקה של הגוף בחברה הישראלית.

דאנדס, אלן. 1997. לראות, משמע: להאמין. שוקד משה ודשן שלמה (עורכים). החוויה הבין תרבותית, מקראה באנתרופולוגיה. ירושלים ותל אביב: הוצאת שוקן: 31-37. (קיים באנגלית)

כנען, חגי. 2008. פנימדיבור: לראות אחרת בעקבות עמנואל לוינס. תל אביב: הקיבוץ המאוחד: 11-24.

מאלווי, לורה. [1975] 2006. עונג חזותי וקולנוע נרטיבי. ללמוד פמיניזם: מקראה (עורכות: דלית באום ואחרות), תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, סדרת מגדרים: 118-133.

בורחס, חורחה לואיס. 2007. "עיוורון", בתוך: שבעה לילות. תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד: 139-123.

ברויר, נילי. 2008. פרק 1: "המרחב הציבורי: סטרוקטורת המבט כמנגנון כפול של אי הכרה" ופרק 4: "מרחב האמנות: מפגש בגוף ראשון עם הגוף הנכה ומגבלותיו", בתוך: סטיגמה ואי-הכרה מהראי של לימודי נח"ת (נכות, חברה ותרבות). תזה לשם קבלת התואר מוסמך, החוג ללימודי תרבות, האוניברסיטה העברית בירושלים.

הודל, אופיר. 2012. בין ייצור ליצירה: עבודה וחוויה של מורות לריקוד. עבודת דוקטורט, האוניברסיטה העברית בירושלים.

אלאור, תמר, שנהב, יהודה. 2002. "על העיוורון" וקטסטרופות אחרות: בדיון, ממשות ועבודה סוציולוגית. סוציולוגיה ישראלית 4 (1): 193-207.

Stoller, Paul. 1989. The Taste of Ethnographic Things: The Senses in Anthropology. Philadelphia: University of Pennsylvania Press: 1-11.

Cohen Bull, Cynthia. 1997. "Senses, Meaning and Perception in Three Dance

- Cultures", in: Desmond J. (ed.) *Meaning in Motion*. Durham: Duke University Press
- Brueggemann, Brenda Jo., Garland-Thomson, Rosemarie, Kleege Georgina., 2005. *What her body taught (or teaching about and with a disability): A conversation*. *Feminist Studies* 31(1): 13-33.
- Kleege, Georgina. 2005. *Blindness and Visual Culture: An Eyewitness Account*. *Journal of Visual Culture* 4 (2): 179-190.
- Kleege, Georgina. 2006. *Visible Braille/Invisible Blindness*. *Journal of Visual Culture* 5(2): 209-218.
- Berger, John. 1975. *Ways of Seeing*. London: British Broadcasting Corporation: 36-81
- Young, Iris. 2005. "Throwing like a Girl: A phenomenology of Feminine Body Comportment, Motility and Spatiality". in: *On Female Body Experience*. Oxford, New York: Oxford University Press, pp. 27-45
- Classen, Constance. 1997. *Foundations for an Anthropology of The Senses*. *International Social Science* 49(153): 401-412
- Geurts, Kathryn Linn. 2015. *Senses*. In *Keywords for Disability Studies*. New York: NYU Press: 161-163.
- Ong, Walter. J. 1982. *Orality and Literacy: The Technologizing of The Word*. London: Methuen: 1-3, 117-138.
- Sparkes, Andrew. C. 2009. *Ethnography and The Senses: Challenges and Possibilities*. *Qualitative Research in Sport and Exercise* 1(1): 21-35.
- Kuppers, P. 2015. *Embodiment, Environment, Disability Culture: Learning to Feel Ourselves in Space*. *Disability Studies Quarterly* 35(2).

חומר לקריאה נוספת:
TBA

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 100 %
פירוט במידע נוסף

מידע נוסף / הערות:
דרישות הקורס:
נוחכות חובה

הגשת דפי קריאה: 60%
הגשת פידבק כתוב בסוף כל שיעור: 15%
בוחן מסכם: 25% (יתקיים בשיעור האחרון)